

## Joan Solà i el lligam entre poble, individu i llengua

**El lingüista, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2009, es va morir ahir d'un càncer als setanta anys · El Paranimf de la UB acull avui, de les 9.00 fins a les 15.30, la capella ardent**

Joan Solà i Cortassa (Bell-lloc d'Urgell, 1940) es va morir ahir als setanta anys, d'un càncer. Ha estat un referent acadèmic i intel·lectual català, en una trajectòria feta de classes a la universitat, d'investigació i de direcció de projectes. L'any passat fou distingit amb el [Premi d'Honor de les Lletres Catalanes](#) i va assumir la vice-presidència del IEC. Solà, que ha publicat [una quarantena de llibres](#), era un lingüista conegut, fins i tot popular, per les col·laboracions que havia fet durant molts anys a mitjans de comunicació com ara TV3, Diari de Barcelona, el Món i, sobretot, al suplement de Cultura del diari Avui, on des del 1991 publicava setmanalment la columna 'Parlem-ne'. Fa una setmana Solà va acomiadar-se dels lectors amb l'article '[Adéu-siau i gràcies!](#)'

El [Paranimf de la Universitat de Barcelona](#) acollirà la capella ardent avui de les 9.00 a les 15.30. Després, allà mateix, se celebrarà la cerimònia de comiat.

Joan Solà és autor d'una quarantena de llibres sobre sintaxi, història de la llengua, lèxic, puntuació, tipografia, bibliografia i matèries de lingüística i sociolingüística diverses. A més, co-dirigia amb Jordi Mir l'edició de les Obres completes de Pompeu Fabra (primer volum aparegut el 2005), i era editor de L'obra de Joan Coromines: cicle d'estudi i homenatge (1999) i director de la 'Gramàtica del català contemporani' (2002).

La primera dècada del segle XXI va ser per a Solà un temps de reconeixements: l'any 2003 va rebre la Medalla Narcís Monturiol de la Generalitat al mèrit científic i tecnològic, i dos anys després el govern català li va concedir la Creu de Sant Jordi. Però l'any gloriós va ser el 2009: li va arribar el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, va ser elegit vice-president del IEC; la Universitat de Lleida li va conferir el doctorat honoris causa; i va completar la part que mancava de la primera gran gramàtica normativa del IEC (la sintaxi, la seva especialitat, en què treballava des del 2001).

### 'Adéu-siau i gràcies!'

Fa ben pocs dies (dijous 21 d'octubre) Solà es despedia dels seus lectors del suplement de Cultura del diari Avui amb l'article '[Adéu-siau i gràcies!](#)'. Recordava que durant trenta-sis anys va escriure un article setmanal a la premsa, uns 1050 articles, publicats en tres rotatius: Diari de Barcelona (1974-1976, 1990-1991), setmanari El Món (1981-1984) i Avui (des de 1991).

I deia a l'últim article: 'La pràctica de l'article setmanal m'ha proporcionat diversos beneficis clars: m'ha ensenyat a escriure i m'ha fet viure contínuament obert i alerta a la lingüística catalana i universal, a llegir i escoltar les opinions dels col·legues; però també m'ha impedit d'arrepapar-me en el sagrat clos de la lingüística pura o massa pragmàtica (els problemes gramaticals, els barbarismes, etc.), i he hagut d'estar atent a les vicissituds polítiques, socials i literàries del poble que parla la llengua de què m'ocupava. Avui, fruit d'aquest exercici d'anys, estic completament convençut de dues coses: primera, que si una llengua no ens serveix per crear-hi comunicació i bellesa, ¿de què ens serveix?, no té futur; i segona, del lligam inextricable entre poble, individu i llengua: una llengua no pot ser digna i mantenir-se si qui la parla no viu amb dignitat i confiança i si el poble que la té com a patrimoni no és lliure sinó que viu subjugat, com nosaltres, durant segles a un Estat que sempre ens ha sigut hostil. No són poca cosa, doncs, els guanys. L'esforç ha valgut la pena. Sempre i d'arreu m'han arribat veus de col·legues, d'amics, de desconeguts de tota mena que m'han encoratjat fent-me veure que la secció els era útil. Moltíssimes gràcies, legió de lectors més o menys anònims: els qui escrivim no fórem res sense vosaltres, no existiríem o ens colltorçaríem aviat.'

Precisament, ara fa gairebé un any coincidint amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, va comparèixer al Parlament de Catalunya i [va demanar](#) als diputats que emprenguessin accions per tal que el poble català no se sentís subordinat a cap altre. Aquesta era la primera vegada que, d'acord amb l'article 178 del reglament de la cambra, el parlament convidava una personalitat, notable per la seva 'significació institucional, política, social, científica o cultural', a intervenir-hi ( [vídeo](#) / [Llegiu-ne el discurs](#)).

Poques setmanes abans, també el juny del 2009, Solà havia rebut el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, que atorga Òmnium Cultural. En aquella ocasió, va insistir en la responsabilitat dels polítics. Va dir que un poble havia d'aspirar a ser màximament independent i a tenir una llengua rica; que el problema dels catalans era que els polítics no ens creuen com a poble. 'El polític no arrisca més que allò que percep que els seus ciutadans li demanen, però la societat no demana res, perquè té prou feina a sobreviure. La culpa sempre és de qui governa.'

Coincidint amb el Premi d'Honor, va publicar el llibre '[Plantem cara](#)', que va ser un èxit editorial de la Magrana. El llibre recollia els articles publicats al diari Avui entre el 1998 i el 2008. Arran d'aquesta publicació i dels reconeixements tributs a Solà, VilaWeb el va entrevistar ('Joan Solà: Aquí no hi ha pau lingüística'). Entre més coses va dir: 'Ens hem de plantejar seriosament qui som, què volem ser, cap on anem i com ho hem d'aconseguir. Des de la transició observo que els polítics esquiven de plantejar-se les coses amb realisme. I llancen aquella frase que a mi em produeix una revolució interna, que és que aquí hi ha pau lingüística. Aquí, senyors, no hi ha pau lingüística; aquí el que hi ha és una part de la societat que viu precisament angoixada per la lingüística, i els altres no tenen aquesta angoixa perquè nosaltres cedim'.

28 octubre 2010